

FOTO: MARTINA JURŠE

Andrej Ivanuša je po izobrazbi gradbeni inženir, poklicno se ukvarja z računalniki, že nekaj časa pa piše fantastijske zgodbe. Prva objavljena knjiga Čudovita potovanja zajca Rona je namenjena otrokom, trenutno aktualna knjiga je pesnitev Viliendar, ki temelji na slovenski mitologiji. Z miti se avtor namerava ukvarjati tudi v prihodnosti

Katarina Trstenjak

Vratih in lesu živijo bogovi leši

- Ob pogledu na vašo bibliografijo sem našel tudi na računalniško knjigo.

"Prva knjiga je bila Čar filatelije, s katero se tudi ukvarjam, ki je hkrati prvi slovenski priručnik na tem področju. Nato je pri Gospodarstvem vestniku v sklopu zbirke Kaj moram vedeti o izšel priručnik o računalništvu. Ampak to je bil zgolj intermezzo."

- Od kdaj pa pišete mitološka in znanstveno-fantazijska dela?

"Z literaturo se ukvarjam že dolgo. Ravno tako sem bil že pred leti priredil nekaj krajših zgodb. Od tistih nekaj intenzivnejše pisati, vendar stvari niso doživele objave, dokler ni prišlo do knjige Čudovita potovanja zajca Rona, ki sem jo bral mojemu sinu, njegovemu prijatelju in njegovi znanki. Vsem se je zdelo dobro in takrat sem pomislil, da bi moglo le biti za objavo. Po dolgih mukah, ko so bili dodatno napisani še trije deli, sem le našel otrosko fantastijsko literaturo."

- Rona je sledila knjiga Rheia.
"Rheia je znanstveno-fantazijska knjiga, ki govori o ljubezni med živo vesoljsko ladjo in človeško

"zgubo", ki bi moral rudariti na cencem od asteroidom in se potem sreča z vesoljsko ladjo. Istočasno pa je politični triler, saj so vpleteno sile iz različnih planetov in lun našega osončja."

- Trenutno pa predstavljate mitološko pesnitev Viliendar, kjer ste se mitološko opirali na Šmitkovo knjigo.

"Viliendar je bil najprej mišljen kot pravljica. Nato sem razmišljal, da bi bilo dobro dodati še kak verz. Po nekaj kiticah se je odprlo razumevanje slovenske kot izredno živga, večplastnega, barvitga jezika in se je potem pravljica prelevila v pesnitev z devetdesetimi sedemvrstičnimi kiticami. Nastal je v dobrem mesecu dni. Nisem imel nobenih težav s tekstom ali vsebino, edino pri ideji, ko gre ljubljena za svojim dragim, se je malo zapletlo. To pa iz enostavnega razloga, saj je bila v starem slovenskem pravju ženska ravno tako opravična kot moški in ji je bilo potrebno dati enakovredno mesto."

- Zakaj 90 kitic?

"Zato ker je to magično število, 90 je 10 krat 9. Hec je v tem, da sem že na začetku vedel, da bo kritično vedeset."

- Se po vašem mnenju Slovenci dovolj zavedamo lastne mitološke bogov in lastnosti naše mitologije?

bogovi in lastnosti naše mitologije?

"Osnovni in vrhovni bog je Svetovid, ki je v začetku ustvaril Zemljo. Zaradi tega, ker mu je bilo vroče, se je potopil na dno oceana in za nohtom mu je ostalo zrno peska. To zrno je padlo na tla in nastal je naš planet. Nato je Svetovid začel spal in sanjal. S pogledom je začel ustvarjati svet. Ker je bil še sam presenečen in zacuden, kaj je ustvaril, si je šel svoje delo tudi pogledat. Zopet mu je bilo vroče in iz kapljice znoja je nastal človek. To je nekako osnova, čeprav je podobnih zgodb še nekaj. Svetovid je imel tri otroke. Dvoječka, od katerih je fant Kresnik bog groma in nebes. Potem je njegova sestra Noreja, ki ima več imen (Nora, Deva, Vesnaki) in je boginja vsega živega, plodnosti oz. zemlje. Sledi še treji brat z imenom Potoglav (Črt, Trdoglav), ki pa živi v podzemlju, ki je v slovenski mitologiji močvara, in skrbi za podzemeljske zadeve. Potoglav je demon, njihova lastnost je, da morajo nekaj ukrasti, in on ukrade nevesto in sestro Noro. Nato Noro osvojboto Kresnik in ima z njo ravno tako otroke, in to so ti otroci, razne boginje in podobno."

- Koliko teh mitoloških bitij pa živi na Polhorju?

"Uf, veliko. Od velikomov, gozdnih duhov, lešev, vil, mahovnikov, vodnih mož, demonov ..."

- Izstopajo katere slovenske pokrajine po svoji mitološki pestrosti?

"Vsekakor Pohorje, Rezija. Na gorjenjskem koncu je veliko legend iz visokogorja, ki jih je uporabl tudi

Upesnjena slovenska mitologija

Iz prepričanja, da v lesu živijo duhovni leši in ta duh s sečjo drevesa ne umre.

Josip Vandot, npr. Pehto. Zanimivo sta tudi Prlekaja in Prekmurje."

- Veliko vraz in navad izhaja iz mitologije, a se tega niti ne zavedamo. Katera navada in razlaga se vam zdi najbolj zanimiva?

"Najbolj zanimivo je trkanje na vrata ali pa na mizo, ko hočemo neko potrditev. Izvira iz prepričanja, da v lesu živijo duhovni leši in ta duh s sečjo drevesa ne umre. Izgine, če drevo zgnije ali zgore. Ko vi potkate na vrata s členkom, pokličete duha, naj tej hiši, v katero prihajate, podeli blagostanje, srečo, zdravje."

- Črt (ki pomeni demon) je pri nas moško ime. Ravno tako npr. primerek Kersnik, ki je podobno bogu Kresniku, in še veliko drugih primerov. Slovenci smo potem takem zelo navezani na mitologijo.

"Podobne primere najdemo na krasu. Vsi kraški pojavi so dobili mitološke razlage in tudi ogromno imen, ki so jih dobili tudi ljudje, ki so živeli na tem območju."

- V naši mitologiji se bitja ne delijo na dobra in slaba, temveč na svetla in temna, saj so tudi dobri bogovi sposobni zlih dejanj. Bi lahko to povežemo s karakteristiko Slovencev, da znamo biti vsi včasih zavistni in zlobni?

"Se strinjam. Ljudje oblikujejo mite in slednji oblikujejo nazaj ljudi." ■

Vsi kraški pojavi so dobili mitološke razlage.